

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1620/3
Podgorica, 29.12.2017. godine

Na osnovu člana 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13 i 55/16) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „Mir & Teuta“ d.o.o. iz Ulcinja, emiteru televizijskog programa „TV Teuta“, **izriče se upozorenje**, kao upravno-nadzorna mjera **zbog kršenja** člana 48 stav 1, 57 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, člana 19 stav 1 alineja 5) Zakona o medijima ("Sl. list RCG", br. 51/02, 62/02, "Sl. list CG", br. 46/10, 73/10 i 40/11) i tačke 7.1. Odobrenja za emitovanje broj O-TV-K-18 od 21.07.2011. godine, prilikom emitovanja, dana 28. novembra 2017. godine, muzičkog spota za pjesmu „Albanian“ („Albanac“), izvođača Etnon feat. Lyrical Son & DJ Blunt, u terminu od 10:27:09 do 10:30:22 časova.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog emitovanja programskog sadržaja kojim se može ugroziti ustavni poredak Crne Gore (član 48 stav 1 Zakona o elektronskim medijima).
3. Privrednom društvu „Mir & Teuta“ d.o.o. iz Ulcinja, nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Teuta“ sa obavezama definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Mir & Teuta“ d.o.o. dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „TV Teuta“, u informativnoj emisiji „Info top“ u 18:00 časova, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „TV Teuta“ upozorenje zbog emitovanja 28. novembra 2017. godine, u terminu od 10:27 do 10:30 časova, muzičkog spota za pjesmu „Albanian“ („Albanac“), izvođača Etnon feat. Lyrical Son & DJ Blunt, kao programskog sadržaja kojim se može ugroziti ustavni poredak Crne Gore.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Na osnovu redovnog uvida u emitovane programske sadržaje, nalazom Sektora za monitoring od 30.11.2017. godine (akt br. 05-1620 od 30.11.2017.g.), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je privredno društvo „Mir & Teuta“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), kao emiter televizijskog programa „TV Teuta“, u okviru televizijskog programa „TV Teuta“, dana 28. novembra 2017.g. u terminu od 10:27:09 do 10:30:22 sati, emitovalo muzički spot za pjesmu „Albanian“, izvođača Etnon feat. Lyrical Son & DJ Blunt.

Imajući u vidu sadržaj predmetnog spota, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je istim došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon), Zakona o medijima, Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: Pravilnik) i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-18.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 111 i 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenica da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-18, Agencija je emiteru dostavila nalaz

Sektora za monitoring i zatražila da u što kraćem roku, a najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-1620/1 od 30.11.2017.god.).

Dana 07.12.2017.g., emiter je dostavio Agenciji pisano izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1620/2 od 07.12.2017. god.) u kojem se navodi da „emitovanjem spota ni u kom pogledu nije vršena diskriminacija po bilo kojem obliku, nije bilo govora mržnje prema bilo kome, a po najmanje ugrožavanje ustavnog poretka i nacionalne bezbjednosti“. On je naveo da „spot, kao umjetnički izraz autora ističe tradicionalne i istorijske vrijednosti albanskog naroda koji žive na ovim prostorima, kao i porodične vrijednosti, tradicionalne i savremene“, kao i da se u istom „prikazuju istaknute ličnosti iz sfere istorije, kulture, sporta, književnosti, ... koje su porijeklom Albanci, kao što su Skenderbeg, Majka Tereza, Ana Oxa, Ismail Kadare, Luan Krasniqi itd., a koji vuku korijene porijeklom sa ovih prostora i prikazanih gradova, ali nikako ne vrijeđajući niti omalovažavajući, niti na bilo koji način ne ugrožavajući ostale narode“.

Emiter u izjašnjenju ukazuje da „što se tiče audio sadržaja spota, on ni u jednom riječju ne pominje bilo koju nacionalnu, rasnu ili vjersku grupu u bilo kom kontekstu što ne može da se tretira kao diskriminacija ili govor mržnje, jer se uopšte ne spominje bilo ko drugi osim albanskog naroda“.

U prilog navedenom, emiter je dostavio prevod teksta jedne strofe koji glasi:

„Živim ovdje sa kapom
Sa tradicijom i bajrakom
Sa zakonikom i zakonom
Sa plemenom i krvnim srodom
Gdje je i kamen sladak
Gdje i mjesto ima riječi
Gdje se čuje puška
Kad se u domu rodi sin
I gdje se postavlja sofa
I gdje se grije ognjište
I gdje je najslabija tačka u časti i moralu, sestra!“

Emiter napominje da „je TV Teuta jedini komercijalni elektronski medij u Crnoj Gori koji upravo zbog afirmacije i unapređenja ljudskih prava i sloboda, kao i širenje međuvjerskog i međuetničkog sklada svih ljudi koji žive na ovim prostorima, emituje dvojezični program i sadržaje na jezicima svih naroda koji žive u Crnoj Gori i regionu, kao i informacije vezane za njihov identitet“.

Emiter na kraju zaključuje da emitovanjem spota nije povredijio članove „Pravilnika i Zakona Crne Gore“.

Na osnovu informacija i izjašnjenja emitera, kao i uvida u snimke emitovanih sadržaja, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je, dana 28. novembra 2017.g., emitovao muzički spot za pjesmu „Albanian“, izvođača Etnon feat. Lyrical Son & DJ Blunt, u terminu od 10:27:09 do 10:30:22 sati (3 minuta 13 sekundi), koji je predmet prigovora. Tekst se izvodi na albanskom jeziku sa izuzetkom refrena koji je na engleskom, sljedeće sadržine (transkript refrena i prevod na crnogorski jezik):

Refren: Engleski

Red and black I dress, eagle on my chest;
It's good to be an Albanian;
Keep my head up high, for that flag I die;
I'm proud to be an Albanian.

Refren: Crnogorski

Crveno i crno nosim, orao na prsima;
Dobro je biti Albanac;
Glavu držim visoko, za zastavu umirem;
Ponosan sam što sam Albanac.

Radnja spota počinje satelitskim snimkom (reljefni prikaz) dijela jugoistočne i južne Evrope na kojem su iscrtane neke međudržavne granice. Pri tome, granica između Crne Gore i Republike Srbije nije iscrtana, a snimak se nastavlja krupnim kadriranjem teritorije Republike Kosovo. Nastavak radnje čini vokalno izvođenje hip-hop numere, sa većim brojem izvođača, scenski smješteno u prostor koji nalikuje fabričkoj hali, magacinu. Montaža scena prati tempo i instrumentalnu progresiju pjesme te se smjenjuje veliki broj fotografija, djelova različitih snimaka i ilustracija.

Na prikazanom video materijalu su različiti događaji (istorijski ili aktuelni), značajne ličnosti ili ilustracije, kao i trenuci (poput navijanja na sportskim takmičenjima) koji odražavaju nacionalni ponos o kome je riječ u tekstu pjesme. Tekst se izvodi na albanskom jeziku sa izuzetkom refrena koji je na engleskom.

Radnja se u dva navrata (vrijeme emitovanja 10:27:22 i 10:28:30) prekida insertovanjem crno-bijelih fotografija (izgled razglednice) na kojima se uz naziv na albanskom jeziku, prikazuju gradovi: Priština, Tirana, Bar, Ulcinj, Ohrid, Skadar, Gusinje, Novi Pazar.

Spot sadrži kadar (vrijeme emitovanja 10:28:41) koji prikazuje satelitski snimak dijela jugoistočne i južne Evrope sa iscrtanim granicama (granica između Crne Gore i Republike Srbije je iscrtana ali ne kao međudržavna granica), preko kojih se grafički ispisuje crvena linija koja ocrta teritoriju koja obuhvata Albaniju, Kosovo, dio Srbije, dio Makedonije, dio Grčke i dio Crne Gore. Zaokružena teritorija se označava crvenom bojom sa grbom Albanije (dvozlavi crni orao) u sredini.

Snimci ne sadrže prostorna ili vremenska ograničenja sa izuzetkom kadra (vrijeme emitovanja 10:29:07), koji u donjem dijelu ekrana sadrži oznaku „KUFIRI 9 PRILL 1999“. U ovom kadru se vidi da lica u vojničkim uniformama ruše kamen koji iznačava granicu SR Jugoslavije i gaze naziv države (S_RJ).

2. Ustavom Crne Gore ("Sl. list Crne Gore", br. 1/07 i 38/13), u članu 3, propisano je da je teritorija Crne Gore jedinstvena i neutuđiva.
3. Zakonom o elektronskim medijima, u članu 48 stav 1, zabranjeno je pružanje AVM usluga koje ugrožavaju ustavni poredak i nacionalnu bezbjednost.
4. Predmetni spot je emitovan 28. novembra, koji se u Albaniji obilježava kao državni praznik „Dan Albanske nezavisnosti“. On se u Albaniji proslavlja i kao „Dan zastave“, a Albanci širom svijeta ga proslavljaju kao svoj nacionalni praznik. Odnosi se na 28. novembar 1912. godine, kada je u Valoni (tada Osmansko Carstvo, a danas Republika Albanija) osnovana / proglašena Nezavisna Albanija, koja je uključivala djelove teritorije koje danas pripadaju susjedima Republike Albanije.
5. Spot sadrži snimke i fotografije vojnih formacija na paradi ili pokretu. Na jednom broju prikazanih snimaka/ fotografija vidljivi su na uniformama amblemi (oznake) Oslobođilačke vojske Kosova (OVK/UČK). Montaža scena obuhvata i prikazivanje snimaka u crno-bijeloj tehnici na kojima se vide uniformisana lica sa oružjem, te snimci vojnih formacija u ratnom dejstvu ili vojnoj vježbi.

Prikazan je i snimak uniformisanih lica uz navođenje riječi „KUFIRI 9 PRILL 1999“ („Granica 9. april 1999“). Ovaj datum je datum početka tzv. Bitke na Košarama, između pripadnika Vojske SR Jugoslavije i pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (OVK). Tog dana (9. april 1999.) pripadnici OVK su iz Albanije ušli na teritoriju Kosova (tada u sastavu Srbije / SR Jugoslavija) i zauzeli Karaulu Košare. Bitka se vodila uzduž granice SR Jugoslavije i Albanije između 9. aprila i 10. juna 1999. godine. Na Košarama je stradalo mnogo života na obje strane, a završena je kada je potpisan Kumanovski sporazum (10. juna 1999. godine), kada su se povukli i pripadnici Vojska SRJ i OVK. Iako srpski i kosovski izvori različito doživljavaju Bitku na Košarama, ono u čemu se i jedna i druga strana slažu, ipak, jeste da se radilo o najtežoj bici u ratu 1999. godine.

6. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u okviru svoje uređivačke politike, predstavi stavove ili informiše u okviru objektivnog novinarskog izvještaja o različitim stavovima povodom događaja i ljudi koji se na različit način doživljavaju od strane različitih nacionalnih grupa. Ukoliko je emitovanje takvih sadržaja posvećeno davanju doprinosa debati o određenim događajima, unapređenju razumjevanja i tolerancije, onda bi se moglo opravdati objavljivanje sadržaja koji bi mogli da uznemire ili šokiraju određeni dio populacije zbog prikazivanja sadržaja kojima se ilustrativno dovodi u pitanje teritorijalni integritet Crne Gore.

Veći dio spota održava namjeru da se, kako se kaže u izjašnjenju emitera, istaknu „*tradicionalne i istorijske vrijednosti albanskog naroda koji živi na ovim prostorima, kao i porodične vrijednosti, tradicionalne i savremene*“, kao i da se u istom „*prikažu istaknute ličnosti iz sfere istorije, kulture, sporta, književnosti, ... koje su porijeklom Albanci, kao sto su Skenderbeg, Majka Tereza, Ana Oxa, Ismail Kadare, Luan Krasniqi itd., a koji vuku korijene porijeklom sa ovih prostora i prikazanih gradova, ...*“.

Ipak, ne može se zanemariti da pored svega toga, spot podsjeća i na ratna dešavanja na Kosovu, koja bude bolna i negativna osjećanja kod različitih nacionalnih manjina u Crnoj Gori, i ističu akti agresije (rata) kao načina ostvarivanja prava na samoopredjeljenje, nezavisnosti određenih oblasti ili promjene državnih granica u regionu. Uključivanje i emitovanje kadrova u kojima se jasno vidi da lica u vojničkim uniformama ruše kamen koji iznačava granicu SR Jugoslavije i gaze naziv države (S_RJ), uz iscrtavanje mape teritorije koja ukazuje na prekrajanje teritorije i granica Crne Gore i zemalja u regionu, može se smatrati podržavanjem (promocijom) stavova kojima se opravdava narušavanje teritorijalnog integriteta Crne Gore.

7. Televizijski program „TV Teuta“ je dostupan posredstvom slobodne televizije („free-to-air“) na teritoriji opštine Ulcinj, gdje se emituje putem multipleksa DVB-T2 mreža sa lokalnim pokrivanjem MUX UL LI (Ulcinj, AVM usluga na zahtjev „Media BOX“, privrednog društva „M-Tel“ d.o.o.). Pored toga, ovaj program je dostupan i posredstvom AVM usluge na zahtjev „M-tel“, privrednog društva „M-Tel“ d.o.o., koja je u svim opštinama Crne Gore dostupna putem kablovske distribucione mreže. Prema podacima o broju korisnika ovih usluga iz oktobra 2017. godine, može se konstatovati da je na teritoriji Opštine Ulcinj televizijski program „TV Teuta“ bio teorijski dostupan za približno 5.812 domaćinstava putem slobodne televizije („free-to-air“). Ako se ima u vidu realni stepen korišćenja ove platforme na teritoriji opštine Ulcinj, podatak se mora uzeti sa rezervom odnosno smatrati da putem zemaljske televizije program prati najviše 10% domaćinstava. Pored toga, putem „kablovskih sistema“ moglo mu je pristupiti 45.174 domaćinstava.

Iako je veći dio spota emitovan na albanskom jeziku, što je verbalnu poruku učinilo razumljivom manjoj ciljnoj grupi, vizuelni sadržaj spota sadrži elemente koji dovode u vezu nedavna ratna dejstva sa narušavanjem teritorijalnog integriteta Crne Gore, što je bilo dostupno u zoni servisa ovog emitera.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-18 od 21.07.2011. godine, emiter odgovoran za sadržinu emitovanog programa, u skladu sa Zakonom o medijima i Zakonom o elektronskim medijima, može se zaključiti i utvrditi da je emiter objavljivanjem spornog programskog sadržaja prekršio čl. 48 stav 1.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 139, 140 i 141. Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa "TV Teuta" sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Agencije je posebno analizirala da li izrečena mjera ispunjava tzv. trostepeni test, odnosno da li je upozorenje, kao ograničenje slobode izražavanja, propisano zakonom, da li je imalo legitiman cilj i da li je bilo neophodno u demokratskom društvu.

Što se tiče prvog preduslova, utvrđeno je postojanje zakonske zabrane emitovanja sadržaja (pružanja AVM usluga) kojima se ugrožava ustavni poredak Crne Gore (član 48 stav 1 Zakona), kao i da Agencija ima pravo da, radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, emiteru izrekne mjeru upozorenja ako je prekršio obavezu utvrđenu ovim zakonom, aktom Agencije ili izdatim odobrenjem (čl. 140 i 141 Zakona).

Prevenција odnosno sprječavanje zloupotrebe slobode izražavanja radi ugrožavanja ustavnog poretka Crne Gore (Iscrtavanje mape sa grbom Republike Albanije, koja obuhvata teritorije Albanije, Kosova, dijela Srbije, dijela Makedonije, dijela Grčke i dijela Crne Gore) može se smatrati legitimnim ciljem propisanim članom 10 stav 2 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, a koji se odnosi na zaštitu teritorijalnog integriteta zemlje.

Imajući u vidu navedeno, prilikom izricanja upravno-nadzorne mjere, direktor Agencije je imao u vidu da je izrečena mjera srazmjerna prirodi i težini prekršaja, kao i da se može očekivati da će upozorenje biti dovoljno da emiter ubuduće ne ponovi protivpravno ponašanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom informativnom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Mir & Teuta“ d.o.o.
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Džajić

